

NORGES HØYESTERETT

Den 10. november 2014 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Gjølstad, Matheson og Ringnes i

HR-2014-02178-U, (sak nr. 2014/1883), straffesak, anke over beslutning:

A (advokat Joar Berg Henjum)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens beslutning om å nekte anke fremmet etter straffeprosessloven § 321 andre ledd første punktum.
- (2) Ved Oslo statsadvokatembeters tiltalebeslutning av 6. juni 2014 ble A, sammen med to andre, satt under tiltale for overtredelse av straffeloven § 268 første ledd, jf. § 267 første ledd, straffeloven § 268 første ledd, jf. § 267 første ledd, jf. § 49 og straffeloven § 228 første ledd, jf. § 232 (to tilfeller).
- (3) Oslo tingrett avsa 15. august 2014 dom, som for As del har slik domsslutning:
  - "2. A, født 00.00.1998, frifinnes for tiltalens post II.
  3. A, født 00.00.1998, dømmes for overtredelse av straffeloven § 268 første ledd jf § 267 første ledd, og straffeloven § 228 første ledd jf § 232, alt sammenholdt med straffeloven § 62 første ledd, til samfunnsstraff i 268 - tohundreogsekstiåtte - timer med en gjennomføringstid på 1 - ett - år og en subsidiær fengselsstraff på 9 - ni - måneder, med varetektsfradrag på 2 - to - dager ved eventuell soning, jf. straffeloven § 60. Han skal i gjennomføringstiden overholde bestemmelser gitt av kriminalomsorgen om bosted, oppholdssted, arbeid, opplæring, behandling og eventuelt forbud om kontakt med bestemte personer."
- (4) A ble også dømt til å betale erstatning og oppreisning til fire fornærmede sammen med de andre tiltalte.

- (5) Tiltalte nummer 1 ble dømt i samsvar med tiltalebeslutningen til samfunnsstraff i 418 timer. Tiltalte nummer 3 ble frifunnet for tiltalens post II og III a, men for øvrig dømt i samsvar med tiltalen til samfunnsstraff i 238 timer.
- (6) A anket dommen til lagmannsretten. Anken gjaldt bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet for tiltalens post I, samt erstatningsavgjørelsen. For de to andre tiltalte er tingrettens dom etter det opplyste ikke anket.
- (7) Borgarting lagmannsrett avsa 23. september 2014 beslutning med slik slutning:
"Anken nektes fremmet."
- (8) A har anket lagmannsrettens beslutning til Høyesterett. Anken gjelder saksbehandlingen. Det er i korte trekk anført:
- (9) Lagmannsrettens beslutning er mangelfullt begrunnet. Begrunnelsen som er gitt er generell, ufullstendig og vanskelig å etterprøve. Det fremgår ikke av beslutningen at anførslene i anken er vurdert. I anken til lagmannsretten var det sentralt at tingretten holdt det åpent om A i utgangspunktet hadde et ransforsett. Det ble anført at tingretten ikke hadde gitt en tilstrekkelig begrunnelse for at vinnings hensikt forelå. Videre ble det gjort gjeldende at tingretten ikke i tilstrekkelig grad hadde drøftet om A kunne dømmes for ran etter passiv medvirkning. I lagmannsrettens beslutning er det knyttet bemerkninger til et kort sitat fra tingrettens dom. Det siterte er imidlertid uten betydning for det som ble anført i anken.
- (10) Det er lagt ned slik påstand:
"Lagmannsrettens beslutning oppheves."
- (11) *Påtalemyndigheten* har tatt til motmæle og har i korte trekk anført:
- (12) Det foreligger ingen saksbehandlingsfeil. Det fremgår av lagmannsrettens beslutning at lagmannsretten har vurdert domfeltes anførsler og konkludert med at de ikke finner holdepunkter for at tingrettens bevisvurdering knyttet til de subjektive forhold, er uriktig.
- (13) Det er ikke lagt ned formell påstand.
- (14) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at saken gjelder anke over lagmannsrettens ankenektelse i straffesak. Utvalgets kompetanse er begrenset til å prøve lagmannsrettens saksbehandling, jf. straffeprosessloven § 321 sjette ledd. Dette omfatter blant annet spørsmålet om hvorvidt anken skal fremmes er vurdert etter riktig vurderingstema og om det skjønner lagmannsretten har utøvd er forsvarlig, herunder om det ut fra retts- og bevisspørsmålene i saken var forsvarlig å nekte anken fremmet etter en skriftlig og forenklet behandling. Det vises til Rt. 2012 side 1342 avsnitt 15 med henvisning til tidligere praksis.
- (15) Spørsmålet i saken er om lagmannsrettens beslutning er tilstrekkelig begrunnet.
- (16) Det følger av straffeprosessloven § 321 femte ledd tredje punktum at en beslutning om å nekte anken fremmet etter straffeprosessloven § 321 andre ledd skal være begrunnet. Kravene til begrunnelse er i Rt. 2012 side 652 avsnitt 8 formulert slik:

"Ved ankenektelser etter straffeprosessloven § 321 annet ledd skal lagmannsrettens begrunnelse inneholde det som trengs for å vise at det har skjedd en reell overprøving, jf. Rt. 2008 side 1764 avsnitt 104 følgende. Begrunnelsen må vise at de feil som påberopes ved tingrettens avgjørelse, er oppfattet, og hvorfor anken klart ikke vil føre fram. Kravet til begrunnelse vil variere ut fra karakteren av den enkelte sak, tingrettens domsgrunner og hva som anføres i anken, jf. blant annet Rt. 2011 side 1537 avsnitt 10 med videre henvisninger og Rt. 2012 side 15."

- (17) Det følger av rettspraksis at det ikke kreves at samtlige detaljer i anken er kommentert. På den annen side er det ikke tilstrekkelig bare å oppgi ankegrunnen og lovens vilkår for å nekte anken fremmet, jf. Rt. 2013 side 758 avsnitt 14.
- (18) Anførlene om mangelfull begrunnelse knytter seg til om A kunne dømmes etter tiltalebeslutningens post I for medvirkning til ran og om han utviste tilstrekkelig grad av skyld.
- (19) Lagmannsretten har angitt at A har anført at han ikke hadde forsett med hensyn til bemektigelsen av gjenstander og at han da ikke hadde uberettiget vinnings hensikt. Deretter uttaler lagmannsretten:

"I tingrettens bevisvurdering vedrørende ransposten heter det blant annet:

'B lå på ryggen, og hadde forsøkt å kommet seg opp, men A satte kneet sitt mot skulderen hans, slik at dette var nytteløst. En av de tre hadde så stukket hånda ned i buskelomma der B hadde lommeboka si, og han merket at den ble tatt ut. (...) Etter at lommeboka var tatt, hadde de tre forlatt stedet og gått videre.'

Hvorvidt subjektive straffbarhetsvilkår er oppfylt, må ofte bedømmes ut fra de iakttagbare ytre omstendigheter. Så også i dette tilfellet, hvor det ikke foreligger erkjennelse fra tiltalte. Ut fra det hendelsesforløp som er beskrevet ovenfor, sammenholdt med de øvrige omstendigheter i saken, finner lagmannsretten ingen holdepunkter for at tingrettens bevisvurdering knyttet til As subjektive forhold, er uriktig."

- (20) I anken til lagmannsretten anførte A for det første at det ikke var ført tilstrekkelig bevis for ransforsett fra As side. For det andre ble det anført at tingretten ikke i tilstrekkelig grad drøftet om A kunne holdes ansvarlig etter læren om passiv medvirkning. Det ble pekt på at det ikke var vurdert om A hadde tid og mulighet for å gripe inn.
- (21) Tingrettens uttalelser om hvilken vinnings hensikt A hadde og eventuelt når denne inntrådte er ikke helt klare. Det gis først uttrykk for at alle de tre hadde vinnings hensikt, men holdes deretter åpent om A i utgangspunktet hadde ransforsett, eller eventuelt bare et voldsforsett. Det avgjørende for tingretten synes å ha vært As passive medvirkning. Det oppstår her spørsmål om As muligheter for å gripe inn, jf. Rt. 2010 side 1630. Det kan også vises til Rt. 2009 side 1498 og Rt. 2003 side 350.
- (22) Etter utvalgets syn burde lagmannsretten ha begrunnet nærmere hvorfor man mente at disse anførlene i anken ikke kunne føre frem. Den del av tingrettens dom som er gjengitt av lagmannsretten er ikke den mest sentrale i denne sammenheng, og det fremgår ikke klart av begrunnelsen at lagmannsretten har oppfattet disse anførlene i anken.
- (23) Utvalget er etter dette kommet til at lagmannsrettens beslutning blir å oppheve.
- (24) Kjennelsen er enstemmig.

SLUTNING:

Lagmannsrettens beslutning oppheves.

Wilhelm Matheson
(sign.)

Liv Gjølstad
(sign.)

Arne Ringnes
(sign.)

Riktig utskrift: